

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: A.L. Arnesen (1808-1860)

Citation: Brandes, Georg: "A.L. Arnesen (1808-1860)", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 148. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes02tom-shoot-workid55287/facsimile.pdf> (tilgået 25. marts 2023)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

A. L. ARNESEN

(1869)

A. L. Arnesen var et af de flere underordnede dramatiske Talenter, som Vaudevillens Indførelse ved J. L. Heiberg gav Mod til at vove sig frem. Han hørte til de dengang ikke saa sjældne Naturer, hvis Interesse for Skuespillet beherskede alle andre. Teatret var hans Liv, Holberg hans Yndlingsforfatter, Lystspil hans kæreste Studium og Læsning. Han brød sig ikke meget om den øvrige poetiske Literatur, ikke heller stort om Videuskab og Kunst, Musiken ene undtagen, og hvorvel han som en stadig Teatergænger ikke forsømte nogen Tragedie af Oehlenschläger, var hans Interesse for det alvorlige Drama dog kun underordnet. Derfor holdt han ikke af de tyske Forfattere, men dyrkede fortrinsvis Molière og Scribe, ligesom han overhovedet var en Smule franskgal og gerne gav sin Tale et fint gammelfransk og noget tvetydigt Anstrøg. For Naturens Skønhed havde han liden Sans; naar Andre beundrede en smuk Egn eller en betagende Udsigt, lod han i det Højeste et Ord falde om Landskabets Brug som Sidekulisse eller Bagtæppe; han tænkte i Dialoger, naar han overvejede en Sag, og han tilspidsede i Samtale sine Ytringer til Repliker.

Det traf vistnok Arnesen en Smule personligt, som han var i sin Ungdom, da Heiberg sagde om ham, at hans Ideal var hvad man kalder en Friskfyr, et Pøkkers vittigt Hoved, som driver Gæk med Alt, og ved sin Overlegenhed behersker Alle med hvem han kommer i Berøring, ja selv Skæbnen, der saa lidt som Damerne kan modstaa hans uendelige Morsomhed, uagtet

hans selskabelige Dannelse tydelig bærer Præg af at være erhvervet i Omgang med unge Studenter og paa offentlige Beværtningssteder.

Med Asrene blev han tilbageholdende og hans Vid overmaade behersket. Han saa' højest ualmindelig ud, naar han traadte ind i en Seiskabssal, med sin gule Hudfarve, sit mørke Haar, sine skinnende gule Handsker og stillede sig som lagttager med Ryggen mod en Væg, lidt orangutang-agtig med de lange Arme og det underlige Ansigt.

Medens han endnu gik i Skole, havde det Rygte Tiltro blandt Drengene, at han imod sine Foresattes Vidende nogle Gange var optraadt hos Prices, og som Student gjorde han sig i en meget ung Alder bemærket ved sit ypperlige Spil i Studenterfarcerne. Fra sin tidligste Ungdom af, havde han tilbragt sine fleste Aftener i Teatret, og ene for Teatret skrev han, naar han skrev, sine lette og lystige Bagateller, benyttende enhver Fordel, som Scenen tilbød, og uden nogensinde at støde paa de Vanskeligheder, med hvilke Teatret saa hyppigt møder den egenlige og sande Digter, naar hans Inspiration enten ikke vil lade sig tilkæmpe efter Teatrets Krav, men flyver saa hurtigt og uregerligt afsted, at Maskinmesteren ikke kan følge, eller naar hans Ideer, paa Grund af en finere og stilfærdigere Skønhed, tager sig mindre godt ud bag Lamperækken end ved det nærmere Bekendtskab, som en gentagen Læsning stifter. Det, som ved Arnesens Lystspil behager, sér kun godt ud ved Lys. Ifald hans Vaudeviller kom ud som Bøger, vilde man lettelig opdage, at de Indfald, der morer, og de Ordspil, der nu knitrer hvert Øjeblik, kun er Lystigheds-Atomer, omflyttelige Vittigheder, lavede næsten uden Hensyn til Den, i hvis Mund de lægges, og at Stykkerne, berøvede den godt valgte og virkningsfulde Musik tilligemed Scenens Munterhed, Liv og Støj, vilde som Helheder svinde bort til Intet. Alt er her kun beregnet paa, at det enkelte Øjeblik, uanset dets Sammenhæng med det foregaaende og det næste, udfyldes paa en behagelig Maade.

Men fordringsløs og velbekendt med Grænserne for sit Talent, som Arnesen var, lod han sig heller aldrig bevæge til at udgive sine Lystspil; det Par Smaastykker (to af hans allerringeste), som han har givet i Trykken, blev offentliggjorte under en Pengeforlegenhed, og før sin Død brændte han alle sine Papirer. Gælder det nu saaledes om ham, at han kun arbejdede for *Øjeblikket* i

dette Ords strengeste Forstand, saa er det ikke mindre sandt, naar Ordet lages i uegenlig Betydning. Han tilpassede sine Stykker paa det Nøjeste efter Forholdene ved Teatret paa det hvergang givne Tidspunkt, og derfor var ogsaa — saa underligt det lyder — en Genoptagelse af hans ældre Arbejder ham i lige-saa høj en Grad imod som deres Udgivelse. Han omgikkes megel med Skuespillere og fik dem til at spille Rollerne for sig, endau medens de blev skrevne; hvad Under da, at Skuespillerne følte sig hjemme i dem! og naar han f. Eks. tog Phister paa Raad med under Udarbejdelsen og lod ham gaa Replikkerne igennem med sig, hvad Under da — dog nej, Phisters Spil i *Et Rejse-Eventyr* eller i *Capriciosa* er ligefuldt et Under.

Naar man saaledes knytter sig og sit Talent til Teatret, drager man Nytte af Alt ligefra Skuespillerne til Fortæppet. Følgende lille Træk afgiver et Bevis paa Arnesens Gave til at tage Alt til Indtægt. Det er henimod Enden af en Akt i et af hans Stykker: to unge Piger har ved Aftenstid trukket sig tilbage til deres Værelse og gør Mine til at ville klæde sig af. Medens de passiarer, begynder de ganske smaat derpaa. Sitationen staar i Begreb med at blive betænkelig; Tilskueren siger til sig selv: hvad skal dette blive til? Paa engang udbryder den ene omtrent i disse Ord: «Men hvor har vi dog vore Øjne! nu bemærker jeg først, at man kan se herind; jeg har glemt at trække Rullegardinet ned», hun gaar hen i Forgrunden, griber en Snor — og Tæppet falder langsomt.

Foruden at skrive for Teatret, har Arnesen skrevet om Teatret. Han er den C. F. (Capriciosas Forfatter) som Heiberg i sin Afhandling *Om Teatret* (Pros. Skrifter 6, 174) med saa megen Anerkendelse slutter sig til, og i sine senere Aar var han en kort Tid Medlem af det Kongelige Teaters Bestyrelse. Men med al sin store Kærlighed til Scenen og Interesse for den, besad han dog som Skuespilforfatter ikke stort andet end en vis dreven Færdighed, og den Bestemmelse af hans Talent som dramatisk Behændighed, der gives af Heiberg i hans Anmeldelse af *Et Rejse-Eventyr*, er saa træffende, at der er Intet at føje til den. (Pros. Skr. 7, 345).

Digter var han ikke; han havde ingen Naturlagttagelse og intet Følelsessving.